

E-tcetera - 29 oktober 2025

Recensie.

Klaas Tindemans

© De Kempvader

Adam en Eva zeggen sorry – Alice Reijs & Tom Van Dyck / De Kempvader
Het scheppingsverhaal als huwelijksdrama

Alice Reijs en Tom Van Dyck, ook in het werkelijke leven vrouw en man, schreven en spelen Adam en Eva zeggen sorry. Het huwelijk van het eerste (heteroseksuele) koppel, dat volgens het boek Genesis werd verjaagd uit de tuin van Eden, is doodgebloed. Ze vervelen zich en vragen zich af wat hun verantwoordelijkheid is voor wat er fout gaat in de wereld van nu. Het is uitgangspunt voor een onderhoudende voorstelling die toont hoe kleinzieligheid en kleinburgerlijkheid ontstaan.

De setting is die van een rechtszaak, of daar lijkt het toch op. Eva klaagt Adam aan voor de verwaarlozing van huishoudelijke zaken, Adam klaagt haar aan voor huiselijk geweld. Hij heeft een grote pleister op zijn hoofd, wellicht om indruk te maken op de rechter. Die rechter is niet zichtbaar, maar grijpt wel in. Of beter: Adam en Eva drukken op een rode knop als ze de rechter willen laten tussenkomen. De stem van Koen De Graeve, die ook de eindregie deed, zorgt voor een minimum aan discipline. Zij verwijt hem dat hij het aquarium heeft verwaarloosd, hoewel hij dat jarenlang, eeuwenlang, goed had onderhouden. Hij kocht, zonder goede reden, een nieuw aquarium en plaatste dat op een slechte plaats in de woonkamer. De verwijten escaleerden; zij gooide een appel naar zijn hoofd, we zien de gevolgen.

Rib of penisbot?

Nu moeten er rekeningen worden vereffend, daarvoor organiseren ze dus die rechtszaak. Waar ze nu wonen is onduidelijk, of ze met veel andere mensen contact hebben evenmin. Ze zijn dan wel weggejaagd uit het paradijs, maar soms lijkt het alsof ze de enige bewoners zijn van een eiland. Ofwel hebben ze de pretentie nog steeds de hele mensheid te vertegenwoordigen. Een loze ambitie, want het niveau van hun conversaties wijst niet meteen op veel kennis van de geschiedenis van de beschaving. Precies omdat ze iconische figuren zijn, is hun versie van een klassiek huwelijksdrama meteen een metafoor voor hét huwelijk, of nauwkeuriger: hét uitgewoonde huwelijk. *Medea* (Euripides) gaat over overspel en wraak (en over nog veel meer), *Antony and Cleopatra* (Shakespeare) over de giftige samenhang tussen passie en machtswellust (net als *Macbeth*), *Who's Afraid of Virginia Woolf* (Albee) en *Scènes uit een huwelijk* (Bergman) voeren echtelieden op die hun groeiende afkeer voor elkaar compenseren met verbaal cynisme, psychologisch geweld én drank. Maar Adam en Eva staan model voor dit alles.

Die status kunnen ze niet ontlopen. Ze zijn man en vrouw, niet formeel getrouwd, want zij is geschapen uit het lichaam van haar man. Die laatste bijzonderheid duikt op in de zoveelste ruzie – de onzichtbare rechter kan dat nauwelijks voorkomen, hij is ook maar een marionet – die in hoge mate absurd wordt wanneer het gaat over de vraag uit welk bot van Adam God precies Eva boetseerde. Een rib? Nee, want zij heeft zijn ribben geteld, er ontbreekt er geen. Het *baculum* of 'penisbot'? Dat hebben mensen niet (meer), dus dat zou zeer goed kunnen, stelt Eva. Sommige bijbelexegeten geven haar trouwens gelijk, maar daarover gaat het hier niet. Of die bewering emanciperend is is trouwens twijfelachtig, maar vanuit het perspectief van Eva zeker wel: zij zorgt ervoor dat hij overeind blijft staan – in welke betekenis dan ook.

Reijs en Van Dyck hebben een opvallende vorm gekozen om dit verhaal te vertellen. Het decor bestaat uit rekken waarop polyesterkegels (Ina Peeters en Janneke Hertoghs) zijn bevestigd, de opstelling lijkt op de muur van megafoons van een

congotronics-orkest uit Kinshasa. Tussen de scènes door barst de *brass house* van Moon Hooch los: zeer dansbare saxofoonherrie. De verwijzing naar wilde blaaskapellen suggereert geen primitivisme, maar oerkracht. In deze omgeving spelen Reijs en Van Dyck met een voorzichtig uitvergrote naturel, met een zekere lichtheid en met weinig effectbejag. Die stijlkeuze is perfect voor de ongemakkelijke fabel die je te zien krijgt.

“Reijs en Van Dyck spelen met een voorzichtig uitvergrote naturel, met een zekere lichtheid en met weinig effectbejag.”

Menselijk tekort

De keuze om hun geschillen voor een zelfgeknutselde rechtbank te brengen is een theatrale ingreep: het geeft de makers de kans om alle aspecten van het slepende conflict – de slepende ziekte, als het ware – publiekelijk op een rijtje te zetten. Het relaas blijft anekdotisch, maar tegelijkertijd komt het patroon van hun gedrag bloot te liggen. Hun huwelijk was nooit een keuze en die ene keer dat ze een zelfstandige, tegendraadse beslissing namen – het eten van de appel – werden ze verjaagd uit hun luxeverblijf. Met hun kinderen liep het ook niet goed af: de ene sloeg de andere de schedel in. Met de wereld buiten het Hof van Eden ging het van kwaad naar erger.

Toch negeren ze grotendeels de God die het zo ver heeft laten komen. Ze hebben eeuwenlang geprobeerd zich bezig te houden met simpele dingen: een saaie job, een overvloed aan hobby's. En voor de rest: alles went. 'Zure melk is ook melk', zegt Eva, en Adam reageert nauwelijks. Het valt op dat de Adam van Tom Van Dyck berust in lethargie. Hoewel gechoqueerd door de aanval met de appel, ondergaat hij veelal de ergernis van Eva. Hij reageert, maar slaat nooit hard terug. Hij eist een bepaald soort normaliteit op, die men gerust kleinburgerlijk kan noemen: elk afwijkend gedrag, zoals te lang praten met de vissen in het aquarium, is irritant. Enkel wanneer het finaal over al dan niet denkbeeldig overspel gaat, gaan alle lichten op rood bij Adam. Dan neemt zwarte jaloezie het over, *love roars its ugly head*. Eva is voor hem, conform het vrouwbeeld dat de hele westerse geschiedenis werd aangehouden, de oorzaak van alle kwaad in de wereld. Maar als al het goede van deze grijze muis moet komen, dan is de wereld evenmin een paradijs. Dan doet niemand meer een poging om enige ondernemingszin aan de dag te leggen. Ongeloofwaardig, dat is het minste wat je over Adams replieken kan zeggen.

“Eva en Adam zijn een metafoor voor het menselijk tekort. Door Reijs en Van Dyck worden ze neergezet als brave, op het eerste gezicht sympathieke burens, tot je ze op de buurtbarbecue ziet ruziemaken over de zoveelste onbenulligheid.”

Eva en Adam zijn een metafoor voor het menselijk tekort. Door Reijs en Van Dyck worden ze neergezet als brave, op het eerste gezicht sympathieke burens, tot je ze op de buurtbarbecue ziet ruziemaken over de zoveelste onbenulligheid. Puur verbaal vergif. Zo'n feestje wil je niet in je tuin, tenzij je zelf dweept met moestuinen, tropische vissen, kruidengeneeskunde of vergelijkbare vormen van escapisme. Het escapisme van Adam en Eva is wel begrijpelijk. Zij torsen het gewicht van de hele geschiedenis van de mensheid op hun schouders, zij beseffen dat de erfzonde, toch volgens zogenaamd heilige boeken, hun persoonlijke schuld is. Eva poneert dat zij, tenminste volgens velen, de schuld van alles is: 'Van de dood. Van de schaamte. Van de chaos op de aarde. Het verlies van onschuld. Het verlangen naar meer. Van jaloezie. Hebzucht. Van oorlogen. De dominantie. Van de vergankelijkheid. Het verlies van jeugd, van tijd. Van de menopauze.' De lijst is nog langer. Toch belet dit inzicht niet dat zij zich met onnozelheden bezighouden en dat ze die, zoals in elke slechte relatie, gebruiken om de ander op stang te jagen. Wetende dat de ander niet zonder de een kan, en omgekeerd. 'Ge kunt toch niet zomaar weglopen uit Genesis!' repliceert Adam, nadat Eva hun verhaal als een Bijbelse telenovelle heeft bestempeld. Heel veel pijn doet het allemaal niet, helemaal uit de hand loopt het nooit. Wanneer de rechtszaak is afgelopen, vraagt Eva aan Adam om opnieuw te beginnen – met de hele menselijke geschiedenis. Maar in hun kleinburgerlijke

verzoening zijn ze uiteindelijk niet in staat om verantwoordelijkheid te nemen voor wat er buiten hun knusse woonkamer gebeurt.

Ze zullen zich nooit verontschuldigen. Of ze doen het wel, maar wij mogen het niet horen. Misschien mocht *Adam en Eva zeggen sorry* nog iets verontrustender zijn, maar vrolijk word je er toch niet van. Nog een geluk dat Adam en Eva mijn burens niet zijn.

Tot februari 2026 op tournee.

© De Kempvader

<https://e-tcetera.be/adam-en-eva-zeggen-sorry-alice-reijs-tom-van-dyck-de-kempvader/>